

Medicinski fakultet / Integrirani akademski studijski program Medicina (2017) / BIOETIKA I BIOMEDICINA

Uslovljenost drugim predmetima	Nema uslovljenosti
Ciljevi izučavanja predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa razvojem etike u medicini, osnovnim etičkim načelima i inovativnim bioetičkim pristupom moralnim pitanjima koja nameće implementacija savremenih naučno-tehničkih dostignuća u oblasti biomedicine, prevashodno u domenu primjene genetičkih testiranja, medicinski potpomognute humane reprodukcije, editovanja gena, kloniranja, transplantacije humanih organa i tkiva; vještačke inteligencije, animalne i humane eksperimentalne medicine. Upoznavanje sa aktivnostima nacionalnih i internacionalnih institucija angažovanih na zaštiti ljudskih prava i dostojanstva na polju bioetike.
Ime i prezime nastavnika i saradnika	redovni prof. dr Olivera Miljanović, redovni prof. dr Aneta Bošković, doc. dr Novak Lakićević
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanja, radionice, simulacije, kolokvijumi, seminari i konsultacije.
I nedjelja, pred.	Uvod u predmet. Naučni progres i život i zdravlje u biomedicinsko-bioetičkoj perspektivi. Pojemno odredjenje i definicija etike.
I nedjelja, vježbe	
II nedjelja, pred.	Sociološka geneza morala. Pozitivne i negativne moralne osobine ličnosti.
II nedjelja, vježbe	
III nedjelja, pred.	Etika u medicini - moralne obaveze zdravstvenih radnika prema bolesnicima
III nedjelja, vježbe	
IV nedjelja, pred.	Etički problem u pojedinim medicinskim disciplinama.
IV nedjelja, vježbe	
V nedjelja, pred.	Velike i vječite etičke dileme.
V nedjelja, vježbe	
VI nedjelja, pred.	Prezentacija seminarskih radova
VI nedjelja, vježbe	
VII nedjelja, pred.	Biomedicina i ispitivanje humanog genoma. Genetičko savjetovanje i zaštita genetičkih podataka. „Usputni“ nalazi, pravo da se „zna/ne zna“ rezultat ispitivanja.
VII nedjelja, vježbe	
VIII nedjelja, pred.	Medicinski potpomognuta humana oplodnja i bioetički principi. Preimplantacijska i prenatalna dijagnostika, abortus, prenatalni odabir pola i neravnoteža među polovima. „Surogat“ materinstvo.
VIII nedjelja, vježbe	
IX nedjelja, pred.	Etika biomedicinskih istraživanja. Kliničke studije, informisani pristanak na istraživanje. Eksperimenti na ljudima, životinjama i leševima. Bioetički kodeks eksperimentalnih životinja
IX nedjelja, vježbe	
X nedjelja, pred.	Bioetički principi transplantacije organa, tkiva i ćelija. Sprečavanje „trafikinga“ tkivima, organima i ćelijama.
X nedjelja, vježbe	
XI nedjelja, pred.	Kloniranje, matične ćelije i editovanje gena, eugenika - bioetički izazovi.
XI nedjelja, vježbe	
XII nedjelja, pred.	Bioetika novih tehnologija, vještačka inteligencija, klinička bioetika, personalizovana medicina.
XII nedjelja, vježbe	
XIII nedjelja, pred.	Bioetička institucionalizacija: značaj i djelovanje internacionalnih bioetičkih organizacija na polju bioetike i zaštite ljudskih prava i dostojanstva: Helsinška deklaracija, Nirnerski kodeks, UNESCO, WHO.
XIII nedjelja, vježbe	
XIV nedjelja, pred.	Bioetika u Evropi - Komitet za bioetiku Savjeta Evrope - Konvencija o ljudskim pravima i medicini („Oviedo konvencija“) o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskih bića u primjeni biomedicine i njeni dodatni protokoli. Primjena bioetičkih principa u Crnoj Gori.

XIV nedjelja, vježbe	
XV nedjelja, pred.	Prezentacija seminarskih radova i rešavanje testa 1.
XV nedjelja, vježbe	
Obaveze studenta u toku nastave	Redovno pohađanje predavanja i seminara. Seminarska prezentacija.
Konsultacije	U dogovoru s nastavnikom.
Opterećenje studenta u casovima	Nedjeljno 3 kredita x 40/30 = 4 sata. Struktura; predavanja 2 sata, seminar 1 sat, individualni rad studenata 1 sat. U semestru Nastava i završni ispit: 4 sat x 15 (nedelja nastave) = 60 sati + 4 sata za polaganje ispita, ukupno 64 sati. Neophodne pripreme prije početka semestra (administracija, upis, ovjera) 2 x 4 sata = 8 sati. Ukupno opterećenje za predmet 3x30 = 90 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 36 sata (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet 90 sati) Struktura opterećenja: 64 sati (Nastava polaganje ispita) + 8 sati (Priprema) +18 sati (Dopunski rad).
Literatura	Turza K. Medicina i društvo – Uvod u medicinsku etiku. Medicinski fakultet Beograd, 2015. www.coe.int/en/web/bioethics/home http://www.who.int/ethics/en/ http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/bioethics/ https://ec.europa.eu/research/ege/index.cfm Poseban materijal koji su predmetni nastavnici pripremili za sve studente.
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje	Pohađanje nastave - 10 poena Dva seminarska rada po 15 poena – ukupno 30 Završni pismeni ispit 60 poena Ocjena: Položio/položila ili nije položio/položila Položen ispit podrazumijeva kumulativno skupljeno 50 poena i više.
Posebne naznake za predmet	Nema.
Napomena	Nema.
Ishodi učenja	Nakon jednosemestralne nastave student treba da posjeduje sledeće ishode učenja: 1. Razumije i zna da opiše osnovne pojmove: etika, moral, etičke teorije, načela, etičke pristupe ključnim medicinskim temama. 2. Poznae oblasti biomedicine u okviru kojih su prepoznati bioetički izazovi, zna da opiše uticaj novih biomedicinskih tehnologija na zdravlje i prava čovjeka i uticaj na humanu zajednicu. 3. Poznae principe bioetičkog pristupa u istraživanju na ljudima i eksperimentalnoj medicini na životinjama i prepoznaje bioetičke izazove na polju iztraživanja u medicini. 4. Poznae aktuelene bioetičke principe i djelatnosti nacionalnih i evropskih institucija u pogledu zaštite ljudskih prava i digniteta ljudskih bića u primjeni biomedicine. 5. Osposobljen je da primijeni osnovne bioetičke smjernice u medicinsku praksu. 6. Sposoban je da analizira i sučeljava moralne norme, da samostalno prosuđuje i argumentuje stavove u ključnim bioetičkim dilemama savremenog čovječanstva, s kojima se može suočiti u profesionalnom i javnom životu.